

створювати стратегії майбутнього розвитку місцевих підприємств та використовувати можливості сценаріїв.

5) звітність та комунікація – використання інструментів бізнес-аналітики для створення звітів та візуалізації даних, що дозволяє легше розуміти інформацію та спілкуватися з громадянами та іншими зацікавленими сторонами.

б) інноваційні рішення – використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, аналіз великих даних та інші, для виявлення нових можливостей та покращення управлінських рішень.

Застосування інструментів бізнес-аналітики допоможе громадам ефективніше вирішувати проблеми та планувати розвиток підприємств на основі об'єктивних даних та аналізу. Це сприятиме підвищенню якості життя громадян та створенню сталої та конкурентоспроможної територіальної громади.

Список використаних джерел:

1. Ліщинська Л. Б., Добровольська Н. В. Перспективні програмні інструменти для аналізу даних у бізнесі. // Вісник Хмельницького національного університету. № 1 (305): 78-83. (2022).

2. Кваша Т., Андрощук Г. Аналітика інтелектуальної власності як інструмент бізнес-аналітики // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології». 1-3 бер. 2023. – К.: НАУ, 2023. – С.71-77.

Клиновий Дмитро Віталійович

*Інститут демографії та проблем якості життя НАН України, Україна
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент,
провідний науковий співробітник відділу методології сталого розвитку*

Петровська Ірина Олегівна

*Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, Україна
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент,
завідувачка кафедри індустрії гостинності та сталого розвитку*

АКТИВ-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ГРОМАД

В останній час активізувалися дослідження, пов'язані із формуванням актив-орієнтованого підходу до розвитку територіальних громад, як пріоритетного. Подібний підхід дослідниками характеризується як такий, що полягає в розвитку громади на основі її активів (англ. «asset-based community development»). Головна ідея актив-орієнтованого підходу до територіального розвитку полягає у зростанні потенціалу громади для створення, посилення і капіталізації її активів, до яких належать: природно-ресурсні, людські, виробничі, фінансові та інші активи, необхідні для забезпечення розвитку територіальних громад [1, с. 65].

За таким підходом розташовані на території громади природні ресурси –

земельні та лісові масиви, водні джерела, корисні копалини тощо – необхідно розглядати як природно-ресурсні активи. Останні являють собою активну складову природного багатства, уречевлену в матеріальній (тіла та сили природи) та нематеріальній (права використання, права інтелектуальної власності, особливий правовий статус та ін.) формах, інституціоналізовану в господарський процес, яка несе в собі мінову та споживчу вартість й, у результаті залучення якої суб'єктами господарювання в економічну діяльність, породжується додана вартість й одержуються потоки вигод від прямого та опосередкованого використання природних ресурсів у господарському обігу, у якості товарних продуктів, засобів та факторів виробництва.

Виходячи зі сказаного, можна розглянути структурно-логічний алгоритм використання природних активів у системі господарських відносин громади, яка забезпечує її просторовий розвиток та високу якість життя населення.

Основу для формування природного багатства територіального утворення формує сукупність природних ресурсів та умов, що представляють інтерес для людини, як компоненти природних продуктивних сил, наявних у його господарському просторі, у якості котрого в умовах країни, наприклад, виступає національний, а регіону та громади – регіональний та муніципальний господарський простір, відповідно.

У свою чергу, природно-ресурсний потенціал, яким володіє відповідна територія, формує емерджентне, тобто таке, що створює комплекс системних ефектів від сполучення різних видів природних ресурсів і умов, середовище життєдіяльності людини, яке дозволяє потенційно використовувати продуктивні сили природи для задоволення потреб людей.

В умовах організації економічних відносин з'являється можливість залучення природних умов та ресурсів як капіталу – до господарського обігу, при цьому у природних об'єктів, окрім фізичного продуктивного потенціалу, з'являються ознаки товару і капіталу, тобто споживча та мінова вартість, а також здатність створювати нову вартість, тобто капіталізуватися.

У результаті та частина природного капіталу, яка володіє актуальним потенціалом безпосереднього використання у виробництві в системі національної економіки, переходить у категорію природного багатства, яка в своїй основі несе природні продуктивні сили матеріального, тобто сировинно-енергетичного характеру, або ж набуває екологічного чи нематеріального значення, створює специфічне високоякісне середовище буття людини, її проживання, продуктивної діяльності, відпочинку, забезпечує її якість життя.

У кінцевому підсумку природний об'єкт, який набув ознак капіталу і багатства та став власністю конкретного власника (користувача), будучи повноцінно інтегрованим до господарського обігу та залученим в економічну діяльність, приймає активну участь у суспільному виробництві як матеріальний або нематеріальний актив, приносить потік вигод (доходів) для конкретного суб'єкта господарської діяльності, а також і для суспільства.

Головну роль у перетворенні природного ресурсу на природний капітал відіграють економічні відносини, а, у свою чергу, в перетворенні природного капіталу на багатство і активи – їх інклюзія в інституціональні відносини,

набуття ними власників та користувачів і капіталізація природних ресурсів в системі фінансово-економічних відносин, включаючи, зокрема, залучення інвестицій у природно-господарську сферу через механізми концесії, фондовий ринок, акціонування, кредитування, лізинг, іпотеку, інші форми запозичення тощо. У результаті, за допомогою природно-ресурсних активів, створюється нова вартість і генеруються потоки доходів у просторі громади.

Передусім перетворення природних ресурсів на активи стосується надання прав суб'єктам господарювання використовувати їх у господарській діяльності та отримувати вигоди. Це вимагає, у свою чергу, розширення прав громад у розпорядженні місцевими ресурсами з використанням механізмів публічно-приватного партнерства та реалізації спільних з бізнесом проєктів. Таким чином, залучення природного капіталу як активу до господарського процесу, за допомогою відповідних правових, організаційних, економічних та фінансових механізмів, здатне значним чином посприяти реконструктивному просторовому розвитку країни, її регіонів та громад у післявоєнному періоді.

Список використаних джерел:

1. Шпильова Ю.Б., Ільїна М.В. Формування актив-орієнтованого підходу до розвитку територіальних громад // Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 1 (2). С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2018_1%282%29__13 (дата звернення 14.10.2023).

Ключник Альона Володимирівна,

Миколаївський національний аграрний університет, Україна
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

Andrii Skomorovskyi,

Академія прикладних наук-вища школа управління та адміністрації в
Ополе, Польща
mgs

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Майже весь зарубіжний досвід управління людськими ресурсами направлений на розвиток та всебічну самореалізацію персоналу, мотивацію на добросовісну та ефективну роботу та на встановлення кращої організаційної структури та єдиної корпоративної культури [4, с. 2]. Не дивлячись на те, що в усіх країнах, різні по типу і назві документи та компетенції, але головні підходи та опис компетентностей має схожу характеристику.

В європейських країнах розвиток лідерства досліджується в рамках визнання і підтримки державної служби як кращого, привілейованого та конкурентоспроможного місця праці, де працюють лише найкращі та кваліфіковані працівники. Цим зумовлені й їх основні підходи до управління людськими ресурсами державної служби. Пріоритетним завданням управління людськими ресурсами - це формування управлінців, які мають лідерські